
Jakými univerzitami ohromí svět Evropa?

Jakými univerzitami ohromí svět Evropa?

Rád bych dodal několik poznámek k článku v zahraniční rubrice Peking chce svět ohromit také univerzitami (HN 2. března).

Čína stahuje své vědce z vyspělých zemí již delší dobu. Jistě je kvalita univerzit dobrý propagační nástroj, ale - a o to jde Číně asi především - nezbytným podhoubím pokroku v technologiích a ekonomice.

Pro nás je však důležitější jiná iniciativa, stěžejí motivovaná snahou ohromit svět: předseda Evropské komise José Manuel Barroso při lednové návštěvě delftské Technologické univerzity oznámil že hodlá iniciovat založení Evropského technologického institutu (EIT). Ten se má vyrovnat slavným americkým »technikám« MIT (Massachusetts Institute of Technology) nebo CalTech (California Institute of Technology).

Kdo by zůstal v Evropě

Barrosovi jde nejen o centrum, které by přitahovalo světové vědecké špičky, ale i o propojení univerzitní obce a firem. Evropa má co dohánět. Ze dvaceti světových špičkových univerzit je sedmnáct ve Spojených státech, jedna v Japonsku a pouze dvě v Evropě. Co horšího - 60 procent evropských studentů inženýrství a fyziky dokončuje doktoráty v Americe a hodlá tam i zůstat.

Pro svůj projekt, který by měl mít rozpočet dvě miliardy eur na tři roky, už Barroso získal firmy Nokia a výrobce pneumatik Pirelli. Co je však překvapení, podporu přislíbil také americký miliardář Bill Gates.

To, že předseda Barroso považuje za vhodné vybudovat tuto instituci »na zelené louce«, a nikoli rozvojem některé z existujících univerzit, vyvolalo pochopitelně odpor jejich představitelů, třeba kancléře Oxfordské univerzity lorda Pattena. Jsou však závažnější překážky.

Nejen tržní platy

Americké univerzity, včetně těch, které dává za vzor Barroso, jsou budovány na tržním principu, kdy vědec dostane plat odpovídající jeho kvalitě a přitahuje ambiciózní studenty. Ti jsou pak ochotni si vzít půjčku na školné úměrné úrovni univerzity, neboť vědí, že její jméno jim zase dovolí žádat po absolvování nadstandardní plat.

V Evropě se však princip tržního platu uplatňuje jen u nákupu fotbalistů a hokejistů. A i kdyby se platy vyřešily, dynamická univerzita může žít jen v liberálním prostředí, jehož zavedení předsedovi Barrosovi nevyšlo. Evropa například vyhání »principem předběžné opatnosti« celý sektor moderní biotechnologie do Spojených států. Ne nadarmo sám Barroso uvádí jako hlavní hrozbu unijní byrokracii.

Aspoň neztratit stopu...

Ochranařská atmosféra, zahuštěná sítí regulací, může i tomuto chvályhodnému záměru přivodit týž osud jako tzv. Lisabonské agendě - tedy že po čase bude v tichosti odpískán.

Známe to ostatně ze starého vtípu o RVHP: namísto »dohnat a předejhnat Ameriku« přijde fáze »udržet směr« a nakonec závěrečné »neztratit stopu«.

Jaroslav Drobník, Autor je emeritním profesorem **Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy**